

VIÐAUKI I

- TILLÖGUR UM NÝSKIPAN LÖGREGLUMÁLA

- SKÝRSLA ÓLAFS K. ÓLAFSSONAR SÝSLUMANNS SNÆFELLINGA

I INNGANGUR

Dómsmálaráðherra, Björn Bjarnason, hefur boðað, að hann vilji beita sér fyrir breytingum á umdæmaskipan við löggæslu og innra starfi lögreglunnar, án þess að fækka sýslumönnum. Á fundi Sýslumannafélags Íslands 17. október 2003 kynnti ráðherrann hugmyndir sínar.

Dómsmálaráðherra skipaði 11. nóvember 2003 starfshóp (hér á eftir nefndur starfshópurinn), sem hann fól það verkefni að móta og setja fram tillögur að breytingum á umdæmaskipan við löggæslu og innra starfi lögreglunnar. Samkvæmt erindisbréfi starfshópsins hefur hann tvíþætt meginhlutverk: „Í fyrsta lagi að koma með hugmyndir að nýju skipulagi sem hafi það að markmiði að styrkja og efla starfsemi lögreglu og sýslumanna auk þess að bæta nýtingu þeirra fjármuna sem til embættanna er varið.

Í öðru lagi að móta löggæsluáætlun til næstu ára, þar sem kynnt er forgangs- röð við úrlausn verkefna og sett eru mælanleg markmið fyrir löggæsluna.“

Ekki er gert ráð fyrir að tillögur hópsins leiði til þess að embættum sýslumanna fækki.

Formaður starfshópsins kallaði sýslumann Snæfellinga á sinn fund 29. janúar s.l. og óskaði eftir því, að sýslumaður setti fram sínar hugmyndir um verkefni starfshópsins innan þeirra marka, sem felast í erindisbréfi hans. Sérstaklega var þess óskað að sýslumaður setti fram sínar hugmyndir um þann hluta verkefnisins er lýtur að því, að koma á nýju skipulagi lögreglunnar með það að markmiði að styrkja og efla starfsemi hennar innan núverandi fjárveitinga. Við það skyldi miða að embættum sýslumanna fækki ekki en inntak í embættisfærslu þeirra þyrfti ekki endilega að vera alls staðar hið sama. Í þessu felst að ekki þurfa allir sýslumenn að vera lögreglustjórar.

Sýslumanni voru ætlaðar fjórar vikur til verksins.

Hér á eftir er gerð grein fyrir hugmyndum sýslumanns er varða skipulag lögreglunnar. Gerðar eru tillögur í almennum atriðum um breytt skipulag lögreglunnar en nánari útfærsla bíður síðari tíma þyki tillögurnar verðskulda nánari skoðun.

Ekki er fjallað um innviði embætta lögreglustjóra af sömu ástæðu. Á þetta sérstaklega við embætti ríkislögreglustjóra, þar sem unnin er sérhæfð vinna á sviði skatta- og efnahagsbrota og öryggismála.

II LÖGREGLAN

Hlutverk lögreglu er skilgreint í 1. gr. lögreglulaga. Sýslumaður vill orða meginhlutverk lögreglunnar þannig, að það sé að þjóna samfélaginu og tryggja öryggi þess.

Þjónusta lögreglunnar við samfélagið er fólgin í hvoru tveggja,

- að greiða götu borgaranna og
- að upplýsa refsiverða háttsemi.

Með sama hætti tryggir lögreglan öryggi samfélagsins með

- forvörnum og
- upplýsingaöflun um hættur, sem kunna að steðja að stjórnvöldum.

Í greinargerð með 3. gr. lögreglulaga nr. 90/1996 segir að: „... orðið „lögregla“ [sé] notað sem heildarheiti á þeirri stofnun þjóðfélagsins sem hefur með höndum löggæslu í víðustu merkingu.“

Þegar hlutverk stofnunarinnar „lögregla“ er skoðað er rétt að hafa í huga að fleiri stofnanir samfélagsins „[hafa] með höndum löggæslu“. Til dæmis um það má nefna, að Fiskistofa og Samkeppnisstofnun gæta laga á sínu starfssviði og hafa til þess ýmis úrræði lögum samkvæmt. En það, sem skilur lögregluna frá slíkum stofnunum, er valdheimild 14. gr. lögreglulaga nr. 90/1996, að lögregla rannsakar mál að hætti laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991 og getur með ákæru höfðað mál fyrir dómi.

Í því, sem á eftir fer, er litið til þess, að lögreglan sé í stakk búin að rækja meginhlutverk sitt; að þjóna samfélaginu og tryggja öryggi þess. Hagsmunir, sem tengjast starfsmönnum lögreglunnar, hljóta að víkja fyrir hagsmunum samfélagsins af því að lögreglan ræki meginhlutverk sitt.

III STARFSMENN LÖGREGLUNNAR

Í lögreglulögum er vikið að þeim er teljast til starfsmanna lögreglunnar en það eru ríkislögreglustjóri, vararíkislögreglustjóri, lögreglustjórar, varalögreglustjórinn í Reykjavík, skólastjóri Lögregluskóla ríkisins, löglærðir fulltrúar lögreglustjóra, lögreglumenn og annað starfslið lögreglu. Þá eru saksóknarar við embætti lögreglustjóra, sem fjallað er um í lögum um meðferð opinberra mála nr. 19/1991, starfsmenn lögreglunnar.

2. mgr. 1. gr. síðareglna lögreglu frá 26. júní 2003 er svohljóðandi: „Í reglum þessum eru taldir til starfsmanna lögreglu ríkislögreglustjóri, vararíkislögreglustjóri, lögreglustjórar, varalögreglustjórinn í Reykjavík, skólastjóri Lögregluskóla ríkisins, löglærðir fulltrúar lögreglustjóra, lögreglumenn og annað starfslið lögreglu auk saksóknara við embætti lögreglustjóra þ.m.t. embætti ríkislögreglustjóra.“

Ríkislögreglustjórinn birti í janúar 2004 starfsmannastefnu lögreglunnar. Starfsmannastefnan: „... nær til þeirra sem ráðnir eru til starfa innan lögreglunnar. Um starfskjör, réttindi og skyldur starfsmanna fer að lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins nr. 70/1996 og kjarasamningum, sbr. lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna nr. 94/1986. Stefnan nær einnig til þeirra embættismanna innan lögreglunnar sem taka laun samkvæmt úrskurði kjaranefndar, sbr. lög um Kjaradóm og kjaranefnd nr. 120/1992, og til þeirra starfsmanna sem standa utan stéttarfélaga og fjármálaráðherra ákvarðar laun fyrir.“

Í greinargerð með 9. gr. frumvarps til lögregluglaga segir, að með lögregluvaldi sé átt við vald, sem lögregluinni einni er falið til að gefa fyrirskipanir og til að gripa til aðgerða gagnvart þegnunum, með valdbeitingu ef nauðsynlegt er. Slíkt vald hafa aðeins þeir starfsmenn lögreglunnar, sem beinlínis hafa það hlutverk, að halda uppi lögum og reglu í samfélaginu frá degi til dags og þeir sem eru í stöðum æðstu yfirmanna.

Þeir starfsmenn lögreglunnar, sem teljast til handhafa lögregluvalds, eru ríkislögrelustjóri, vararíkislögrelustjóri, lögrelustjórar, varalögrelustjórinn í Reykjavík, skólastjóri Lögregluskóla ríkisins, lög-lærðir fulltrúar lögrelustjóra og lögrelumenn.

Aðrir starfsmenn lögreglunnar fara ekki með lögregluvald.

Í töflu 1 er sýndur heildarfjöldi lögrelumanna og afleysingamanna í lögreglu ríkisins eins og hann var 1. febrúar 2004 samkvæmt upplýsingum ríkislögrelustjórans, samanber fylgiskjal 1.

Stöðuheiti	Tafla 1	
	Fjöldi	Hlutfall af heild
Yfirlögrelupjónn	23	3,42 %
Aðstoðaryfirlögrelupjónn	28	4,17 %
Aðalvarðstjóri / lögrelufulltrúi	97	14,45 %
Varðstjóri / rannsóknarlögrelumaður	236	35,17 %
Lögrelumaður	285	42,47 %
Afleysingamaður	2	0,29 %
Alls	671	100 %

Aðstoðarvarðstjórar í fylgiskjali 1 eru taldir með lögrelumönnum í töflunni því samkvæmt reglugerð nr. 49/2002, um starfsstig innan lögreglu, verða stöðurnar mannaðar lögrelumönnum þegar aðstoðarvarðstjórnir láta af störfum. Lögrelufulltrúinn er talinn með aðalvarðstjórum / lögrelufulltrúum.

Þegar þessar tölur um starfsmenn lögreglunnar eru skoðaðar er vert að hafa eftir- farandi í huga úr skýrslu Ríkisendurskoðunar „Lögrelustjórinn í Reykjavík. Stjórn- sýsluendurskoðun“ frá því í desember 1998, bls. 23: „Full ástæða er til þess að aðgreina betur en nú á sér stað, annars vegar hin eiginlegu lögrelustörf og hins vegar ýmis störf hjá embættinu sem ekki krefjast lögrelumenntunar. Nokkuð er um það að lögrelumenn gegni störfum sem falla undir síðarnefndu skilgreininguna. Þeir njóta engu að síður allra starfskjara lögrelumanna, s.s. varðandi kjarasamninga. Að mati Ríkisendurskoðunar ætti almenna reglan að vera sú að lögrelumenn gegni einungis eiginlegum lögrelustörfum innan embættisins, en til annarra starfa sé ráðið starfsfólk sem hefur annars konar menntun og reynslu.“

Í núgildandi lögregluglögum er annars vegar fjallað um hlutverk lögreglunnar og skipulag hennar og hins vegar um réttindi og skyldur eins hóps starfsmanna lögreglu; lögrelumanna.

Sýslumaður telur, að við endurskoðun lögregluglaga eða í nýjum lögregluglögum, eigi að skilja á milli þessara atriða. Annars vegar verði fjallað um

- stofnunina „lögrela“, hlutverk hennar og skipulag, og hins vegar um
- alla starfsmenn hennar eins og gert er í síðareglum lögreglu og starfsmannastefnu hennar enda er rétt að gera að ýmsu leyti ríkari kröfur til starfsmanna lögreglu s.s. varðandi aukastörf.

Eins kemur til greina að fjalla um þessi atriði í sitt hvorum lögunum.

IV FJÁRVEITINGAR TIL LÖGGÆSLU

Tillögur sýslumanns miðast við óbreyttar fjárveitingar til lögreglunnar og óbreyttan mannafla.

Nú er fjárveitingum til lögreglunnar í meginatriðum skipt niður á 26 lögregluumdæmi /embætti sýslumannna, Lögregluskóla ríkisins og embætti ríkislögreglustjórans.

Nokkuð skortir á að fjárlög gefi skýra mynd af heildarfjárveitingum til löggæslu. Sem dæmi má nefna, að til embætta sýslumanna er fjárveitingu á fjárlögum skipt í tvo hluta; „yfirstjórn“ og „löggæslu“. Til löggæslu teljast laun lögreglumanna og almennur rekstur lögreglunnar. En til yfirstjórnar teljast laun sýslumanns, löglærðra fulltrúa hans og skrifstofufólks auk almenns rekstrar skrifstofu. Þegar fjárveitingar til yfirstjórnar eru skoðaðar er nauðsynlegt að hafa í huga, að hluti vinnu sýslumanna telst til löggæslu, öll vinna eða hluti vinnu löglærðra fulltrúa telst til löggæslu og hluti af vinnu skrifstofufólks er vegna lögreglunnar. Því kostar rekstur lögreglunnar hjá embættum sýslumanna meira en sem nemur þeim hluta fjárveitingarinnar sem nefndur er „löggæsla“ í fjárlögum.

Laun lögreglumanna

Eins og í öðrum rekstri er verulegur hluti fjárveitinga til lögreglunnar vegna launa. Þegar laun lögreglumanna eru skoðuð verður að hafa í huga, að fram á hin síðari ár hefur eina leiðin til að hækka laun lögreglumanna verið sú, að hækka þá í tign. Þetta, ásamt öðru, skýrir fjölda lögreglumanna með tign yfirmanna, samanber töflu 1 í III. kafla. Ef lögregluumdæmum fækkar mun stöðum yfirmanna í lögreglu óhjákvæmilega fækka. Laun einstakra lögreglumanna verða ekki hækkuð með því að fá þeim starfsheiti yfirmanns. Til að mæta óskum um launahækkunir einstakra lögreglumanna er nauðsynlegt að skapa svigrúm til launahækkana með tilliti til árangurs í starfi og persónulegra eiginleika.

Ráðning/skipun lögreglumanna

Nú eru lögreglumenn með tign upp í aðalvarðstjóra / lögreglufulltrúa ráðnir eða skipaðir til starfa af ríkislögreglustjóra en aðstoðaryfirlögregluþjónar og yfirlögregluþjónar skipaðir af dómsmálaráðherra.

Undanfarin ár hefur verið til umræðu, m.a. til að auka sveigjanleika í starfsemi lögreglu, að breyta þessu fyrirkomulagi annað hvort á þann veg, að ríkislögreglustjóri ráði eða skipi alla lögreglumenn án tillits til tignar eða að lögreglustjórar ráði þá lögreglumenn er starfa í þeirra lögregluliði. Nokkuð hefur miðað í átt til breytinga en þær hafa mætt andstöðu forystu lögreglumanna.

Landssamband lögreglumanna skilaði dómsmálaráðuneytinu greinargerð 1993 um frumvarp til lögreglulaga. Þar segir m.a. um breytingar á skipun lögreglumanna til starfa: „LL leggur áherslu á það að lögreglumenn verði skipaðir til starfa af dómsmálaráðherra eins og verið hefur þrátt fyrir þá meginstefnu stjórnvalda að draga úr skipunum í stöður opinberra starfsmanna. Með hliðsjón að því valdi sem lögreglumönnum er falið er nauðsynlegt að tryggja að þeir geti hafið sjálfstæða rannsókn gegn hverjum þeim sem grunaður er um refsiverða háttsemi. Í þeim tilvikum sem slíkir aðilar tengjast ábrifaaðilum eða stjórnunaradilum lögreglu er hætt við að þvingunum verði beitt til að þeir láti af rannsókn sinni. Er þá mikil[l] munur á ráðningarsamningi með gagnkvæmum uppsagnarfresti eða skipun.“

Ætla verður, að sjónarmið af þessum toga byggist á misskilningi. Lögreglumönnum er hvergi í lögum falin sjálfstæð heimild til að hefja opinbera rannsókn á hendur grunuðum aðila. Hins vegar segir skýrlega

í 1. mgr. 66. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991, að rannsókn opinberra mála sé í höndum lögreglu.

Lögreglan er skipulagsbundin stofnun. Samkvæmt 2. mgr. 6. gr. lögreglulaga og 1. tl. 2. mgr. 4. gr. reglugerðar um starfsstig innan lögreglu fara lögreglustjórar með stjórn lögregluliðs, hver í sínu umdæmi, annast daglega stjórn og rekstur lögreglunnar í umdæminu og bera ábyrgð á framkvæmd lögreglustarfa innan þess. Það er því ótvírætt í höndum lögreglustjóra, að taka ákvörðun um það hvort lögreglumenn hefji opinbera rannsókn vegna gruns um refsiverða háttsemi.

Sýslumanni þykir rétt að starfshópurinn taki afstöðu til þess hvort ríkislögreglustjórinn ráði eða skipi alla lögreglumenn til starfa eða hvort lögreglustjórar ráði þá lögreglumenn er starfa í þeirra lögregluliði.

Sýslumaður telur, að það fjármagn, sem Alþingi ákveður að verja til lögreglunnar, eigi með fjárlögum að fara til embættis ríkislögreglustjórans. Það embætti skipti síðan fjárveitingunni niður á embætti lögreglustjóra samkvæmt reiknilíkani, sem mæli á raunsæjan átt rekstrarkostnað embættanna. Með slíku reiknilíkani á einnig að fást aukinn fyrirsjáanleiki í fjárveitingar til lögreglunnar og betri kostnaðarstýring.

Ætla má, að fyrirkomulag af þessum toga á fjárveitingum til lögreglunnar, auðveldi stjórnvöldum að leggja fyrir lögregluna að fylgja tiltekinni löggæsluáætlun eða löggæslustefnu.

Þá auðveldar slíkt fyrirkomulag, að færa mannafla tímabundið á milli lög- regluumdæma eftir því, sem einstök verkefni krefjast. Sjá V. kafla varðandi lögreglu- rannsóknir.

Verði þessi kostur valinn er rétt að ríkislögreglustjórinn ráði eða skipi alla lögreglumenn til starfa.

V RANNSÓKNIR LÖGREGLUNNAR OG ÁKÆRUVALD LÖGREGLUSTJÓRA

Hlutverki ríkislögreglustjóra, eins og því er lýst í 5. gr. lögreglulaga, má í meginatriðum skipta í almenn stjórnarsýsluverkefni fyrir lögregluna og sérstök verkefni, eins og vegna rannsókna skatta- og efnahagsbrota og brota gegn stjórnskipan ríkisins og ædstu stjórnvöldum þess. Auk þess er honum ætlað að vera lögreglustjórum til aðstoðar við rannsókn alvarlegra brota.

Í erindisbréfi starfshópsins segir m.a.: „Markmiðið er, að löggæsla og ákærvald eigi í fullu tré við þá, sem gerast brotlegir við lög, og standi þeim helst feti fram. Efnahagsbrot eru fleiri og stærrí en áður og raf- rænum aðferðum er beitt af vaxandi þunga við brotastarfsemi. Þörf fyrir sérmenntað fólk til rannsókna á nýjum tegundum brota verður sífellt meiri.

...

Við endurskoðun á skipan lögreglumála er nauðsynlegt að taka afstöðu til ýmissa sjónarmiða til dæmis varðandi ákærvaldið, sem fram hafa komið á undanförunum árum um það, sem betur má fara að dómi sérfróðra og reyntlumikilla manna.

...

Löggæsla byggist á tveimur meginstoðum, almennri löggæslu og rannsóknum. Á milli þessara stoða verða að vera greiðar leiðir, þótt starfsaðferðir séu að ýmsu leyti ólíkar. Komuð hafa fram hugmyndir um, að rannsóknardeildir eða rannsóknar- lögregla verði skilgreind í lögum og er nauðsynlegt að taka afstöðu til þeirra.“

Hjá embætti ríkislögreglustjórans hefur verið byggð upp mikil þekking á sérhæfðum og krefjandi rannsóknnum brotamála. Auk þess hefur embættið aðstoðað önnur lög- reglustjóraembætti við rannsókn alvarlegra brota. Sú rannsóknaraðstoð hefur oft verið á kostnað sérhæfðra rannsókna embættisins.

Með því að fækka lögregluumdæmunum, eins og lagt er til í 2. lið VI. kafla, verða embætti lögreglustjóra betur í stakk búin, til að sinna öllum meginþorra lögreglurannsókna í umdæmunum. Lögreglustjórar geta þá byggt upp þekkingu innan lögregluliðanna til að einstakir lögreglumenn sinni krefjandi lögreglurannsóknum. Það er síðan lögreglustjóranna að tryggja, að á milli almennrar löggæslu og rannsókna séu greiðar leiðir.

Hins vegar má búast við því að lögreglulið fái til rannsóknar mál, sem það hefur ekki sérþekkingu á. Sú þekking kann hins vegar að vera til staðar í öðru lögregluliði. Til að lögreglustjóraembættin geti tekist á við slík mál er nauðsynlegt að ríkislögreglustjórinn hafi lagaheimild til að veita lögreglustjóraembættunum rannsóknaraðstoð með því

- að færa mannafla til þess lögregluliðs, sem hefur þörf fyrir hann hverju sinni
- að færa forræði á rannsókn á milli lögregluumdæma eða til
- að taka lögreglurannsókn yfir.

Slík lagaheimild ríkislögreglustjórans á að stuðla að tvennu

- að styrkja rannsóknir brotamála í lögregluumdæmunum og
- að styrkja rannsóknir embættis ríkislögreglustjórans á sviði skatta- og efnahagsbrota og öryggismála.

Geti embætti ríkislögreglustjóra veitt embættum lögreglustjóra rannsóknaraðstoð með þessum hætti er embættinu skapað aukið svigrúm til tímafrekra og sérhæfðra rannsókna á sviði skatta- og efnahagsbrota og öryggismála.

Í IV. kafla er það lagt til, að allar fjárveitingar lögreglunnar fari til ríkislögreglustjórans. Verði það reyndin getur hann fært mannafla á milli umdæma til rannsókna án þess að einstakir lögreglustjórar þurfi að bera ugg í brjósti vegna fjárveitingar.

Það sjónarmið á rétt á sér, að sýslumönnum í fámennum umdæmum geti reynst torvelt að viðhalda færni sinni í meðferð ákærumála. Því er það ákærvaldi til styrktar að fækka lögregluumdæmunum. Til að leggja áherslu á mikilvægi ákærvalds í störfum lögreglustjóra er lagt til, að varalögreglustjórar verði í fyrirsvari ákærumála lögregluembættanna, sjá nánar 12. lið A. þáttar VI. kafla.

VI FJÖLDI LÖGREGLUUMDÆMA

A. Almenn atriði

Eins og áður segir eru lögregluumdæmin 26. Lagt er til að þeim verði fækkað um 19 niður í 7.

Hér á eftir er gerð grein fyrir því á hvern hátt er mögulegt að fækka umdæmunum, að mati sýslumanns. Fyrst er gerð grein fyrir þeim almennu sjónarmiðum og upplýsingum, sem tillagan byggir á. Þegar

fjallað er um einstök möguleg umdæmi verður þeirra sjónarmiða getið, sem sýslumaður telur sérstaklega eiga við um það umdæmi.

1. Flest lögreglulið landsins eru fámenn en þjóna stórum landsvæðum með byggð í þéttbýli og dreifbýli. Nokkur lögreglulið eru það fámenn, að orðið lögreglulið á varla við.
 - Fámenn lögreglulið geta sinnt almennum málsrannsóknnum en síður þeim er krefjast sérþekkingar í rannsóknum mála.
 - Fæst lögregluliðin eru með sólarhringsvakt en eru þess í stað með bakvaktir. Þær eru í eðli sínu greiðsla fyrir það eitt að vera til taks og þegar á þarf að halda er vinna á bakvaktatíma aukavinna.
 - Núverandi umdæmamörk geta leitt til þess, að lögreglulið næst vettvangi sinnir ekki útkalli heldur lögreglulið, sem á um lengri veg að fara.
 - Stöðugt álag og viðvera starfsmanna fámennra lögregluliða er mjög slítandi og getur það haft áhrif á gæði lögglustarfanna.
2. Með því að fækka umdæmum verða lögregluliðin fjölmennari, mögulegt verður að hafa sólarhringsvakt í þeim, álag á starfsmenn lögreglu verður eðlilegra og draga má úr óheppilegum áhrifum núverandi skiptingar landsins í lögregluumdæmi.
 - Fjölmennara lögreglulið á að vera í stakk búið til að þjálfa lögreglumenn til krefjandi lögreglu-rannsókna.
 - Það er ákærvaldi til styrktar að fækka lögregluumdæmunum, sjá V. kafla og 12. lið A. þáttar VI. kafla.
 - Það getur verið breytilegt frá degi til dags hvar þörf fyrir löggæslu er mest innan umdæmis. Mannafla nægilega stórs lögregluliðs í hæfilega stóru umdæmi má auðveldlega færa til eftir því, sem hin daglegu verkefni krefjast hverju sinni.
 - Með stærri lögregluumdæmun er dregið úr hættunni á því að ekki sé leitað til þess lögreglu-liðs, sem er næst vettvangi atburða.
 - Sólarhringsvaktir krefjast ekki sama mannafla á vakt allan sólarhringinn og kostnað við þær verður að skoða á móti kostnaði við bakvaktir og aukavinnu á þeim.
3. Á því er byggt að fjöldi og staðsetning lögreglustöðva verði óbreytt. Á fylgiskjali 2 sést núverandi staðsetning lögreglustöðva á landinu.
4. Á því er byggt að fjöldi lögreglumanna í nýju umdæmi verði samanlagður núverandi fjöldi lögreglumanna þeirra lögregluliða, sem sameinast. Ekki má þó loka á þann möguleika að víkja frá þessu. Um fjölda lögreglumanna er vísað til töflu 1 á bls. 4 og fylgiskjals 1.
5. Það getur haft kosti í för með sér að hafa lögreglumenn dreifða innan umdæmis. Lögreglumaður/menn, sem búsettur er í þéttbýli og gengur þar til sinna daglegu starfa á lögreglustöð, veitir íbúunum öryggisfinningu. Löggæslan hefur á sér yfirbragð grenndarlöggæslu. Auðvelt er að rækta forvarnarstarf, virkja björgunarsveitir og góð samvinna getur tekist við öryggisfyrirtæki, þar sem þau eru. Um samvinnu lögreglu og öryggisfyrirtækja er vísað til fylgiskjals 4, bls. 5.

Með dreifðri búsetu lögreglumanna fá stjórnendur lögreglunnar upplýsingar alls staðar að úr umdæminu um það hvar þörf er á aukinni löggæslu á hverjum tíma og geta ráðstafað mannafla í samræmi við það. Í þessu liggur styrkur lögregluliðs, sem hefur mannafla dreifðan um umdæmið.

6. Á því er byggt að hið sameinaða lögregluumdæmi hafi nokkra landfræðilega og félagslega samstöðu.

7. Á því er byggt að samgöngur innan hins sameinaða umdæmis séu að öllu jöfnu greiðar.

8. Það er löggæslunni til styrktar að hvetja til samkeppni og samanburðar á milli lögregluumdæma með því að hafa þau sem sambærilegust að umfangi.

Núverandi fyrirkomulag gerir allan samanburð á milli lögregluumdæma mjög torveldan því erfitt er að bera lögreglulið með 1 lögreglumanni saman við lögreglulið með tæplega 300 lögreglumönnum.

Þó stefna beri að sambærilegum lögregluumdæmum verður ekki horft fram hjá því, að löggæsla á áhrifsvæði Reykjavíkur, verður alltaf með öðrum áherslum en löggæsla annars staðar á landinu, þó grundvallaratriði löggæslu séu alls staðar hin sömu.

9. Það getur skipt máli, að greining brota í hegningarlagabrot, umferðarlagabrot og sérrefsilagabrot þeirra umdæma, sem verða sameinuð, sé af svipuðum toga. Þó verður að hafa í huga, að 74 % allra brota, sem lögreglan fæst við, eru umferðarlagabrot, samanber afbrotatölfræði ríkislögreglustjórans fyrir árið 2002, bls. 19. Upplýsingar á fylgiskjali 3 eru frá ríkislögreglustjóranum, þar eru brot greind eftir núverandi umdæmum og tegund brots.

10. Telja verður, að lögreglulið, sem nú fæst eingöngu við löggæslu í þéttbýli, eigi frekar samleið með öðru slíku lögregluliði en því, sem fæst við löggæslu í dreifbýli, á þjóðvegum og í minna þéttbýli.

11. Sjónarmið almannavarna geta haft áhrif á stærð lögregluumdæma.

12. Fyrir hverju lögregluliði fer lögreglustjóri. Næstur honum verði varalögreglustjóri, sem verði í fyrirsvari ákærumála embættisins, samanber kafla V. Ekki er gert ráð fyrir því að nota heitið saksóknari um þá starfsmenn lögreglu, sem sinna störfum ákærenda. Rétt þykir að einskorða það við saksóknara hjá embætti ríkissaksóknara.

Það þykir hafa gefist vel að fela lögreglustjórum ákærvald. Að því má leiða líkur, að ákærumál gangi hraðar fyrir sig en áður var og, að ákærvaldið sé almennt skilvirkt í höndum lögreglustjóra.

Sú hugmynd hefur komið fram, að bæta stjórnáskilustigi inn í ákærvaldið með því að stofna embætti héraðssaksóknara. Hugmyndin byggir á því, að það sé galli á skipan ákærvaldsins, að ríkissaksóknari, æðsti handhafi ákærvalds, taki ákvarðanir, sem ekki eru kærnlegar, í ýmsum álitamálum á frumstigi ákærvalds. Stjórnáskilustig ákærvalds yrðu samkvæmt hugmyndinni þrjú, lögreglustjórar, héraðssaksóknarar og ríkissaksóknari.

Sýslumaður hefur í sínum daglegu störfum ekki orðið var við ætlaðan galla á ákærvaldinu. Reynist hann hins vegar vera til staðar hlýtur að mega bæta úr honum á einfaldari hátt en þann að auka yfirbyggingu ákærvaldsins. Það kemur til álita, að lögreglustjórar tækju ákvarðanir í fleiri

álitamálum á frumstigi ákærvalds, sem væru kæránlegar til ríkissaksóknara. Hættan við aukna yfirbyggingu er alltaf sú, að það dragi úr málshraða og skilvirkni.

13. Þegar samsetning stöðuheita lögregluliðs umdæmis er ákveðin, að öðru leyti, er hægt að beita eftirfarandi aðferð/hugsun:
 - Fyrst er litið á alla handhafa lögregluvalds í hinu nýja umdæmi sem eina heild, án tillits til núverandi stöðuheita eða staðsetningar þeirra.
 - Næst er fjöldi vakta á sólarhring og fjöldi lögreglumanna á hverri vakt ákveðinn.
 - Á þessum grunni verður fjöldi lögreglumanna í stöðum yfirmanna ákveðinn í hinu nýja lögregluliði.
Þessi aðferð á að leiða til þess, að núverandi staðsetning handhafa lögregluvalds innan umdæmis, hafi ekki áhrif á stöðuheiti þeirra í nýju lögregluliði. Einnig er með þessari aðferð verið að halda því á lofti að meginhlutverk lögreglunnar er að þjóna samfélaginu og tryggja öryggi þess og því sé rétt að hafa sem mest af mannafla lögreglunnar sem næst borgurunum, sem þjónustunnar eiga að njóta.
14. Fækkun lögregluumdæma mun af þessum sökum óhjákvæmilega leiða til fækkunar yfirmanna í lögreglunni. Lögreglustjórum fækkar og lögreglumönnum í stöðum yfirmanna fækkar einnig. Hvað lögreglumenn varðar, sem nú eru í stöðum yfirmanna, má fara nokkrar leiðir. Ein er sú, að lögreglumenn, sem ekki munu gegna í reynd stöðu yfirmanns, haldi óbreyttum launum út skipunartíma sinn þó verksvið þeirra kunni að breytast.
15. Einnig mótast tillagan af reynslu sýslumanns af því að reka eitt lögreglulið á Snæfellsnesi með þrjár lögregluvarðstofur. Í ársskýrslu sýslumanns Snæfellinga fyrir árið 2003 er gerð grein fyrir skipulagi lögreglunnar á Snæfellsnesi í 1. þætti VI. kafla hennar. Fylgiskjal 4.

B. Tillaga að fjölda lögregluumdæma

Reykjanes

Lagt er til að lögregluliðin í Kópavogi, Hafnarfirði, Keflavík og á Keflavíkurflugvelli verði sameinuð.

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 148 lögreglumenn og annað starfslíð.
- Fjöldi lögreglustöðva: 6
- Löggæslan er af svipuðum toga í öllum umdæmunum; þéttbýlislöggæsla og umferðarlöggæsla á vegum með mikla umferð. Löggæslan á Keflavíkurflugvelli hefur mikla sérstöðu vegna samgangna við útlönd. Þó hafa öll embættin unnið mikið saman undanfarin ár.
- Landfræðileg og félagsleg samstaða eins og mest má verða.
- Samgöngur eins og best gerist.
- Lögregluliðið verður það fjölmennt, að það verður raunhæfur samanburður við lögregluliðið í Reykjavík.

Reykjavík

Lagt er til að lögregluliðin í Reykjavík og á Akranesi verði sameinuð. Umdæmið taki auk þess yfir allan Hvalfjörðinn, þ.e. sveitarfélögin Kjósarhrepp, Hvalfjarðarstrandarhrepp, Skilmannahrepp og Innri-Akraneshrepp. (Um upptalningu sveitarfélaga er vísað til meðfylgjandi korts Landmælinga Íslands, útg. nóvember 2003, fylgiskjal 5.)

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 283 lögreglumenn og annað starfslið.
- Fjöldi lögreglustöðva: 6.
- Löggæslan í báðum umdæmunum er fyrst og fremst þéttbýlislöggæsla.
- Nú nær umdæmi lögreglunnar í Reykjavík upp í Hvalfjarðargöng og inn í Hvalfjörð, að umdæmi lögreglunnar í Borgarnesi. Mun styttra er þó frá lögreglustöðinni á Akranesi að göngunum auk þess sem styttra er frá lögreglustöðinni til hinna mannmörgu iðjuvera í Hvalfirði. Sama má segja um byggðina í Hvalfirði að öðru leyti. Með því að sameina lögregluliðin í Reykjavík og á Akranesi myndar varðsvæðið Akranes, Hvalfjarðargöng, Hvalfjörður og Kjós eina heild.
- Með tilkomu Hvalfjarðarganga á lögregluumdæmið á Akranesi mikla landfræðilega samstöðu með lögregluumdæmi Reykjavíkur. Í atvinnulegu og félagslegu- tilliti á Akranes aukna samleið með Reykjavík eftir tilkomu Hvalfjarðarganga.
- Samvinna hefur verið á milli lögregluembættanna í Reykjavík og á Akranesi undanfarin ár.
- Samgöngur innan umdæmanna eru góðar.

Vesturland

Lagt er til að lögregluliðin í Borgarnesi, á Snæfellsnesi, í Búðardal og á Patreksfirði verði sameinuð.

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 22 lögreglumenn og annað starfslið.
- Fjöldi lögreglustöðva: 6.
- Löggæslan í öllum umdæmunum er jöfnum höndum löggæsla í þéttbýli, í dreifbýli og á þjóðvegum.
- Breiðafjörðurinn sameinar þau þrjú umdæmi, sem að honum liggja. Skipulögð umferð ferðamanna frá Stykkishólmi um Breiðafjörð eykst stöðugt. Byggðin, sem eftir er í eyjunum, leitar sér þjónustu í Stykkishólmi. Við björgun og almannavarnir á og við Breiðafjörð hefur Stykkishólmur verið miðstöð aðgerða.
- Samgöngur milli og innan umdæma lögregluliðanna í Borgarnesi, á Snæfellsnesi og í Búðardal eru góðar. Umdæmi lögregluliðsins á Patreksfirði hefur sérstöðu um vegi og vetrarfærð, sem getur verið mjög erfið. Þó eru daglegar samgöngur við lögregluliðið á Snæfellsnesi um Breiðafjörð með ferju.
- Samvinna hefur verið á milli lögregluembættanna í Borgarnesi, á Snæfellsnesi og í Búðardal. Embættið á Snæfellsnesi hefur aðstoðað við málsrannsókn á Patreksfirði.

Vestfirðir

Lagt er til að lögregluliðin á Ísafirði og í Bolungarvík verði sameinuð.

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 15 lögreglumenn og annað starfslið.
- Fjöldi lögreglustöðva: 2.

- Ísafjörður og Bolungarvík hafa mikla sérstöðu vegna almannavarna. Þær aðstæður geta skapast, að svæðið einangrist og einu samskiptin út fyrir það séu á sjó við erfiðar aðstæður.
- Á milli Ísafjarðar og Bolungarvíkur eru 15 km. Snjóflóðahætta getur verið á leiðinni á veturnum en annars er leiðin greiðfær.
- Vetrarsamgöngur innan umdæmanna og út fyrir þau geta verið mjög erfiðar.
- Samvinna hefur verið á milli lögregluembættanna.

Norðurland

Lagt er til að lögregluliðin á Hólmavík, Blönduósi, Sauðárkróki, Siglufirði, Ólafsfirði, Akureyri og Húsa-
vík verði sameinuð.

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 65 lögreglumenn og annað starfslið.
- Fjöldi lögreglustöðva: 10.
- Löggæslan í öllum umdæmunum er jöfnum höndum löggæsla í þéttbýli, í dreifbýli og á þjóðvegum.
- Lögreglustöðvum er nokkuð jafnt dreift innan umdæmisins enda á milli.
- Samgöngur eru almennt góðar en vetrarfærð getur verið erfið.
- Lögregluembættin hafa haft með sér samvinnu undanfarin ár.

Austurland

Lagt er til að lögregluliðin á Seyðisfirði og Eskifirði verði sameinuð.

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 17 lögreglumenn og annað starfslið.
- Fjöldi lögreglustöðva: 7.
- Löggæslan í báðum umdæmunum er jöfnum höndum löggæsla í þéttbýli, í dreifbýli og á þjóðvegum.
- Lögreglustöðvum er nokkuð jafnt dreift innan umdæmisins.
- Samgöngur eru almennt góðar en vetrarfærð getur verið erfið. Þær hafa batnað með bættum vegi um Öxi og batna enn frekar með væntanlegum jarðgöngum milli Fáskrúðsfjarðar og Reyðarfjarðar. Einnig hefur vegagerð vegna virkjunar við Kárahnjúka bætt samgöngur innan umdæmisins.
- Íbúafjöldi er í þróun vegna væntanlegs iðjuvers á Reyðarfirði.
- Samvinna hefur verið á milli lögregluembættanna.

Suðurland

Lagt er til að lögregluliðin á Höfn í Hornafirði, Vík í Mýrdal, Hvalsvellu, Vestmannaeyjum og Selfossi verði sameinuð.

- Starfsmenn lögreglu: Lögreglustjóri, varalögreglustjóri, löglærður fulltrúi/ar, 54 lögreglumenn og annað starfslið.
- Fjöldi lögreglustöðva: 6.
- Samgöngur innan umdæmis eru góðar þó Vestmannaeyjar hafi sérstöðu hvað þær varðar.
- Löggæslan í öllum umdæmunum er jöfnum höndum löggæsla í þéttbýli, í dreifbýli og á þjóðvegum að Vestmannaeyjum frátöldum.

- Lögreglustöðvum er nokkuð jafnt dreift innan umdæmisins enda á milli.
- Samgöngur eru góðar.
- Lögregluembættin á Suðurlandi hafa haft með sér samvinnu undanfarin ár.

Með þessari skiptingu landsins í lögregluumdæmi má ætla að bera megí saman eftirfarandi umdæmi:

- Reykjanes og Reykjavík
- Vesturland, Vestfirði og Austfirði og
- Norður- og Suðurland.

Á fylgiskjali 5 hefur upplýsingum um fjölda lögreglumanna á fylgiskjali 1 verið raðað eftir þessari tillögu að lögregluumdæmum.

Á fylgiskjali 6 hefur upplýsingum um fjölda og hlutfall brota á fylgiskjali 3 verið raðað upp eftir sömu tillögu.

VII VERKEFNI SÝSLUMANNA

Verði lögreglustjórn skilin frá sumum embættum sýslumanna dregst starfsemi þeirra saman. En ef inntakið í embættisfærslu allra sýslumannsembætta er ekki það sama má ná fram sérhæfingu í starfsemi þeirra. Til að mæta samdrættinum, en ná fram sérhæfingu, kemur til álita

- að fela einu eða nokkrum embættum sýslumanna alla úrvinnslu í tilteknum málaflokki þó öll embættin sjái um afgreiðslu gagnvart borgurinum.

Um þetta, og annað er varðar verkefni embætta sýslumanna, er fjallað í skýrslu Ríkisendurskoðunar: „Tölvukerfi sýslumannsembætta. Úttekt á upplýsingakerfum.“, útg. mars 2003. Á bls. 8-9 í skýrslunni segir: „*Nokkrar leiðir eru færar við að nýta upplýsingatæknina þannig að aukin hagkvæmni náist. Ein leið væri að koma á verkaskiptingu milli sýslumannsembætta utan Reykjavíkur og auka á þann hátt samvinnu þeirra við úrlausn verkefna. Verkefni embættanna eru mjög fjölbreytt og því getur litlum embættum reynst erfitt að afla sér sérþekkingar á sumum sviðum. Í þessari skýrslu eru rakin fjölmörg dæmi þess hvernig breyta mætti verkaskiptingu þannig að tiltekið embætti aflaði sér sérþekkingar á ákveðnum málum og miðlaði henni síðan til annarra. Þau myndu því aðeins annast afgreiðslu í þessum málaflokki en ekki úrvinnslu. Þannig yrði gerður greinarmunur á afgreiðslustað og vinnslustað.*“

- að fela einu embætti tiltekinn málaflokk á ákveðnu landsvæði t.d. aðfarargerðir. Þá gæti annað embætti innan sama landsvæðis með sama hætti séð um annan málaflokk t.d. nauðungarsölur.

Með þessum hætti má flytja meginþorra sýslumannsverkefna frá þeim sýslumanns-embættum, sem fara munu með lögreglustjórn, og fela þau þeim embættum sem láta af lögreglustjórn og þannig renna stöðum undir þau embætti.

Hugmyndir, um að flytja verkefni frá embættum sýslumanna til annarra stjórnsýslustofnana, hafa gert vart við sig. Í sumum tilvikum byggja þær á því, að það skorti á samræmd vinnubrögð embættanna og, að vinnulag á þeim sé ekki sem skyldi. Það má ætla, að auðveldara verði að vinna gegn slíkum hugmyndum, náí embættin sérhæfingu í starfsemi sinni.

VIII HELSTU NIÐURSTÖÐUR

1. Lagt er til að skipulag lögreglunnar verði einfaldað með því
 - að fækka lögregluumdæmum um 19, úr 26 í 7, og
 - að fækka lögreglustjórum og öðrum yfirmönnum í lögreglunni að sama skapi. Sjá VI. kafla.

Nýju og einföldu skipulagi lögreglunnar er ætlað að styrkja og efla starfsemi hennar og bæta nýtingu fjármuna.
2. Færri lögregluumdæmum, en óbreyttum mannafla og óbreyttum fjölda lögreglu- stöðva, er ætlað að ná fram betri þjónustu og betri almennri löggæslu við íbúa umdæmanna. Sjá 2., 3., 4., 5. og 15. lið A. þáttar VI. kafla.
3. Færri lögregluumdæmum er ætlað að styrkja lögreglurannsóknir í umdæmunum. Sjá II. og V. kafla.
4. Til að styrkja rannsóknir brotamála enn frekar er lagt til, að ríkislögreglustjórinn geti veitt lögreglu- liðum rannsóknaraðstoð, með því
 - að færa mannafla á milli lögregluumdæma,
 - að færa forræði rannsóknar á milli umdæma eða
 - að hann geti tekið rannsókn yfir sjálfur.

Geti embætti ríkislögreglustjóra veitt embættum lögreglustjóra rannsóknaraðstoð með þessum hætti er embættinu skapað aukið svigrúm til tímafrekra og sérhæfðra rannsókna á sviði skatta- og efnahagsbrota og öryggismála. Sjá V. kafla.
5. Lagt er til, að það fjármagn, sem Alþingi ákveður að verja til lögreglunnar með fjárlögum, fari til embættis ríkislögreglustjórans. Það embætti skipti síðan fjárveitingunni niður á embætti lögreglu- stjóra. Sjá IV. kafla.
6. Lagt er til að ríkislögreglustjóri ráði/skipi lögreglumenn til starfa. Sjá IV. kafla.
7. Því er haldið fram að það verði ákærvaldi til styrktar
 - að fækka lögregluumdæmunum og
 - að fela varalögreglustjórum fyrrsvar ákærumála lögregluembættanna. Sjá V. kafla og 12. lið A. þáttar VI. kafla.
8. Lagt er til að embætti sýslumanna verði eflað með því
 - að hafa úrvinnslu verkefna á sumum embættum en afgangi á öllum og með því
 - að fela sumum embættunum tiltekin verkefni fyrir ákveðið landsvæði. Sjá VII. kafla.
9. Lagt er til að við endurskoðun lögreglulaga verði annars vegar fjallað um
 - skipulag og hlutverk stofnunarinnar lögreglan og hins vegar um
 - alla starfsmenn hennar. Sjá III. kafla.

IX FYLGISKJÖL

1. Heildarfjöldi lögreglumanna og afleysingamanna í lögreglu ríkisins eins og hann var 1. febrúar 2004 samkvæmt upplýsingum ríkislögreglustjórans.
2. Kort Landmælinga Íslands frá nóvember 2003 með stjórnsýslumörkum, þar sem lögreglustöðvar hafa verið auðkenndar (fylgir ekki hér).
3. Upplýsingar frá ríkislögreglustjóranum og þar eru brot greind eftir núverandi um- dæmum og tegund brots, samkvæmt skráningum í málaskrá lögreglu 2002.
4. Ársskýrsla sýslumanns Snæfellinga árið 2003 (fylgir ekki hér).
5. Upplýsingum á fylgiskjali 3 raðað upp eftir tillögu að breyttum umdæmamörkum.
6. Upplýsingum á fylgiskjali 1 raðað upp eftir tillögu að breyttum umdæmamörkum.

Fylgiskjal 1

Embætti	Staða									Samtals
	Aðalvarðstjóri / Lögr.ftr.	Aðstoðarvarðstjóri	Aðst.yfirlögregluþjónn	Afleysingamaður	Lögreglufulltrúi	Lögreglumaður	Varðstjóri / Rlm	Yfirlögregluþjónn	Samtals	
06	32		10				14	3	59	Ríkislögreglustjórinn
09	6							2	8	Lögregluskóli ríkisins
10	22	1	8			112	126	2	271	Reykjavík
12	1					6	4	1	12	Akranes
13		1				3	3	1	8	Borgarnes
14		1				5	2	1	9	Stykkishólmur
15							1		1	Búðardalur
16	1					2	1		4	Patreksfjörður
17	1						1		2	Bolungarvík
18	1			1		5	5	1	13	Ísafjörður
19		1					1		2	Hólmavík
20						2	3	1	6	Blönduós
21	1					3	4	1	9	Sauðárkrókur
22	1					2	1		4	Siglufjörður
23	1						1		2	Ólafsfjörður
24	1	4	1			14	10	1	31	Akureyri
25		1		1		4	4	1	11	Húsavík
26		2				1	4		7	Seyðisfjörður
28	2	1				3	3	1	10	Eskifjörður
29		1				2	1		4	Höfn
30	1					1	1		3	Vík
31	1					3	2		6	Hvolsvöllur
32	1					7	4	1	13	Vestmannaeyjar
33	1	3	1			14	8	1	28	Selfoss
34	7	4	2		1	15	6	1	36	Keflavík
35	13	1	3			23	6	1	47	Keflavíkurlflugvöllur
36	1	5	2			18	11	2	39	Hafnarfjörður
37	1	2	1			12	9	1	26	Kópavogur
Samtals	96	28	28	2	1	257	236	23	671	

Staðan eins og hún var 1. febrúar 2004, en þá var skráin yfirfarin af embættunum. Ath. að í tölum þessum geta verið í einhverjum tilvikum einstaklingar sem eru frá vegna langtímaveikinda, fæðingarorlofs o.þ.h. og aðrir þá inni við að leysa þá af.

Fylgiskjal 3

Fjöldi og hlutfall brota, samkvæmt skráningum í málaskrá 2002, eftir tegund þeirra og umdæmum¹³

	Hegningarlagabrot			Sérrefsilagabrot			Umferðarlagabrot			Samtals
	Fjöldi	% innan emb.	% af heild	Fjöldi	% innan emb.	% af heild	Fjöldi	% innan emb.	% af heild	
Akranes	213	15,3	1,1	55	3,9	0,9	1.128	80,8	1,5	1.396
Akureyri	790	14,7	4,1	302	5,6	5,0	4.276	79,7	5,8	5.368
Blönduós	80	2,8	0,4	58	2,0	1,0	2.737	95,2	3,7	2.875
Bolungarvík	44	26,5	0,2	18	10,8	0,3	104	62,7	0,1	166
Borgarnes	143	5,4	0,7	37	1,4	0,6	2.455	93,2	3,3	2.635
Búðardalur	15	6,8	0,1	20	9,0	0,3	186	84,2	0,3	221
Eskifjörður	150	17,4	0,8	102	11,9	1,7	608	70,7	0,8	860
Hafnarfjörður	1.990	27,5	10,3	575	7,9	9,4	4.675	64,6	6,4	7.240
Hólmavík	15	1,9	0,1	7	0,9	0,1	748	97,1	1,0	770
Húsavík	117	8,6	0,6	90	6,6	1,5	1.150	84,7	1,6	1.357
Hvolsvöllur	78	7,0	0,4	34	3,1	0,6	995	89,9	1,4	1.107
Höfn	75	20,5	0,4	49	13,4	0,8	242	66,1	0,3	366
Ísafjörður	223	17,4	1,1	145	11,3	2,4	915	71,3	1,2	1.283
Keflavík	933	17,8	4,8	282	5,4	4,6	4.014	76,8	5,5	5.229
Keflavíkurlflugvöllur	86	3,4	0,4	603	23,7	9,9	1.857	72,9	2,5	2.546
Kópavogur	1.928	23,7	9,9	425	5,2	7,0	5.774	71,0	7,8	8.127
Ólafsfjörður	52	16,5	0,3	17	5,4	0,3	247	78,2	0,3	316
Patreksfjörður	58	19,5	0,3	18	6,1	0,3	221	74,4	0,3	297
Reykjavík	11.020	24,1	56,8	2.540	5,6	41,6	32.116	70,3	43,7	45.676
Ríkislögreglustjórinn	108	57,4	0,6	80	42,6	1,3	0	0,0	0,0	188
Ríkissaksóknari	10	90,9	0,1	1	9,1	0,0	0	0,0	0,0	11
Sauðárkrókur	128	10,5	0,7	60	4,9	1,0	1.029	84,6	1,4	1.217
Selfoss	683	10,5	3,5	281	4,3	4,6	5.539	85,2	7,5	6.503
Seyðisfjörður	122	21,0	0,6	40	6,9	0,7	420	72,2	0,6	582
Síglufjörður	27	14,8	0,1	14	7,7	0,2	142	77,6	0,2	183
Snæfellsnes	55	6,2	0,3	50	5,6	0,8	784	88,2	1,1	889
Vestmannaeyjar	242	20,7	1,2	193	16,5	3,2	732	62,7	1,0	1.167
Vík	13	2,6	0,1	3	0,6	0,0	479	96,8	0,7	495
Landið allt	19.398	19,6	100	6.099	6,2	100	73.573	74,3	100	99.070

¹³ Sem dæmi um það hvernig lesa má út úr töflunni má sjá að fjöldi hegningarlagabrota í umdæmi lögreglustjórans í Reykjavík var 11.020 eða 56,8% allra slíkra brota á landinu. Af heildarfjölda brota innan umdæmisins voru hegningarlagabrot hins vegar 24,1%.

Fylgiskjal 5

Fjöldi og hlutfall brota, samkvæmt skráningum í málaskrá 2002, eftir tegund þeirra og umdæmum¹⁴

	Hegningarlagabrot			Sérrefsilagabrot			Umferðarlagabrot			Samtals
	Fjöldi	%		Fjöldi	%		Fjöldi	%		
		innan emb.	% af heild		innan emb.	% af heild		innan emb.	% af heild	
Reykjavík	11.020	24,1	56,8	2.540	5,6	41,6	32.116	70,3	43,7	45.676
Akranes	213	15,3	1,1	55	3,9	0,9	1.128	80,8	1,5	1.396
Borgarnes	143	5,4	0,7	37	1,4	0,6	2.455	93,2	3,3	2.635
Snæfellsnes	55	6,2	0,3	50	5,6	0,8	784	88,2	1,1	889
Búðardalur	15	6,8	0,1	20	9,0	0,3	186	84,2	0,3	221
Patreksfjörður	58	19,5	0,3	18	6,1	0,3	221	74,4	0,3	297
Bolungarvík	44	26,5	0,2	18	10,8	0,3	104	62,7	0,1	166
Ísafjörður	223	17,4	1,1	145	11,3	2,4	915	71,3	1,2	1.283
Hólmavík	15	1,9	0,1	7	0,9	0,1	748	97,1	1,0	770
Blönduós	80	2,8	0,4	58	2,0	1,0	2.737	95,2	3,7	2.875
Sauðárkrókur	128	10,5	0,7	60	4,9	1,0	1.029	84,6	1,4	1.217
Siglufjörður	27	14,8	0,1	14	7,7	0,2	142	77,6	0,2	183
Ólafsfjörður	52	16,5	0,3	17	5,4	0,3	247	78,2	0,3	316
Akureyri	790	14,7	4,1	302	5,6	5,0	4.276	79,7	5,8	5.368
Húsavík	117	8,6	0,6	90	6,6	1,5	1.150	84,7	1,6	1.357
Seyðisfjörður	122	21,0	0,6	40	6,9	0,7	420	72,2	0,6	582
Eskifjörður	150	17,4	0,8	102	11,9	1,7	608	70,7	0,8	860
Höfn	75	20,5	0,4	49	13,4	0,8	242	66,1	0,3	366
Vík	13	2,6	0,1	3	0,6	0,0	479	96,8	0,7	495
Vestmannaeyjar	242	20,7	1,2	193	16,5	3,2	732	62,7	1,0	1.167
Hvolsvöllur	78	7,0	0,4	34	3,1	0,6	995	89,9	1,4	1.107
Selfoss	683	10,5	3,5	281	4,3	4,6	5.539	85,2	7,5	6.503
Keflavík	933	17,8	4,8	282	5,4	4,6	4.014	76,8	5,5	5.229
Keflavíkurlflugvöllur	86	3,4	0,4	603	23,7	9,9	1.857	72,9	2,5	2.546
Hafnarfjörður	1.990	27,5	10,3	575	7,9	9,4	4.675	64,6	6,4	7.240
Kópavogur	1.928	23,7	9,9	425	5,2	7,0	5.774	71,0	7,8	8.127
Ríkislögreglustjórnin	108	57,4	0,6	80	42,6	1,3	0	0,0	0,0	188
Ríkissaksóknari	10	90,9	0,1	1	9,1	0,0	0	0,0	0,0	11
Landið allt	19.398	19,6	100	6.099	6,2	100	73.573	74,3	100	99.070

¹⁴ Sem dæmi um það hvernig lesa má út úr töflunni má sjá að fjöldi hegningarlagabrota í umdæmi lögreglustjórans í Reykjavík var 11.020 eða 56,8% allra slíkra brota á landinu. Af heildarfjölda brota innan umdæmisins voru hegningarlagabrot hins vegar 24,1%.

Fylgiskjal 6

Embætti	Aðalvarðstjóri / Lögr. ffr.	Aðstoðarvarðstj.	Aðst. yfirið-greipljónn	Afleysingamaður	Lögreglufultrúi	Lögreglumaður	Varðstjóri / Rím	Yfiriðgreipljónn	Samtals	
06	32		10				14	3	59	Ríkislögreglustjórinn
09	6							2	8	Lögregluskóli ríkisins
10	22	1	8			112	126	2	271	Rvík
12	1					6	4	1	12	Akranes Reykjavík: 283
13		1				3	3	1	8	Borgarnes
14		1				5	2	1	9	Stykkish.
15							1		1	Búðardalur
16	1					2	1		4	Patreksfj. Vesturland: 22
17	1						1		2	Bolungarvík
18	1			1		5	5	1	13	Ísafjörður Vestfirðir: 15
19		1					1		2	Hólmavík
20						2	3	1	6	Blönduós
21	1					3	4	1	9	Sauðárkrókur
22	1					2	1		4	Siglufjörður
23	1						1		2	Ólafsfjörður
24	1	4	1			14	10	1	31	Akureyri
25		1		1		4	4	1	11	Húsavík Norðurland: 65
26		2				1	4		7	Seyðisfjörður
28	2	1				3	3	1	10	Eskifjörður Austurland: 17
29		1				2	1		4	Höfn
30	1					1	1		3	Vík
31	1					3	2		6	Hvolsvöllur
32	1					7	4	1	13	Vestmannaey.
33	1	3	1			14	8	1	28	Selfoss Suðurland: 54
34	7	4	2		1	15	6	1	36	Keflavík
35	13	1	3			23	6	1	47	Keflav.flugv.
36	1	5	2			18	11	2	39	Hafnarfjörður
37	1	2	1			12	9	1	26	Kópavogur Reykjanes: 148
Samtals	96	28	28	2	1	257	236	23	671	

Staðan eins og hún var 1. febrúar 2004, en þá var skráin yfirfarin af embættunum. Ath. að í tölum þessum geta verið í einhverjum tilvikum einstaklingar sem eru frá vegna langtímaveikinda, fæðingarorlofs o.þ.h. og aðrir þá inni við að leysa þá af.